

Nr 108.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ersättning till Erik Ask; given Stockholms slott den 11 mars 1949.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för denna dag, föreslå riksdagen bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Eije Mossberg.

Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 11 mars 1949.

N ä r v a r a n d e :

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Efter gemensam beredning med cheferna för social- och finansdepartementen anmäler chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Mossberg, fråga om ersättning till Erik Ask i anledning av skada vid sjukbehandling samt anför.

Sjukvårdaren vid veterinärhögskolan Erik Ask, född 1904, erhöll vid behandling på karolinska sjukhuset en nervskada i samband med en injektion. Skadan har medfört viss förlamning i vänster underben och fot.

De närmare omständigheterna i samband med skadan voro följande.

Under hösten 1940 vårdades Ask på karolinska sjukhuset för en tarmsjukdom (ulcerös colit). Behandlingen bestod bl. a. av intramuskulära injektioner med det kramplösande preparatet idospasmin. Vid en sådan injektion den 14 november 1940 träffades ischiasnerven av nålen och injektions-

vätskan, varvid en del av nerven skadades. Injektionen utfördes av en sköterskeelev, vilken tidigare erhållit undervisning om tekniken vid dylika injektioner. Vid åtminstone ett femtiotal olika tillfällen hade hon utfört sådan behandling utan att något missöde inträffat. Göromål av detta slag tillkomma eljest vanligen en s. k. provsyster, men vid denna tidpunkt fanns ej tillgång till någon sådan sköterska på den avdelning, där Ask vårdades.

Den felaktigt utförda injektionen medförde en viss förlamning i vänster fot och underben, med påföljd att Ask icke kunde böja tårna eller foten uppåt. Trots behandling med sjukgymnastik och elektroterapi inträdde icke någon förbättring härvidlag. I februari 1942 företogs ett operativt ingrepp men icke heller detta medförde någon effekt. Förlamningen kvarstår fortfarande och är Ask till besvär när han går. Han måste nämligen lyfta knät högre än normalt för att icke snubbla på tån, som hänger nedåt. Enligt Asks egen uppgift är foten därjämte ej styrbar i sidled vilket bidrager till att han har lätt att halka och snubbla. Någon förbättring torde icke vara att förvänta. Enligt ett i ärendet ingivet läkarintyg kan emellertid olägenheterna av lytet till stor del neutraliseras genom ortopedisk känga. En sådan känga har Ask erhållit på sjukhusets bekostnad. Ask uppger emellertid, att han icke alltid kan använda kängan, enär han i sitt arbete utför spolning och tvättning av golv och dylikt grovarbete, varvid han måste bära gummistövlar eller andra grövre skodon. Kängan, till vilken hör järnskenor, lädersmanschett och gummiresårer, uppges även vara besvärlig att bära.

Sedan Ask hos direktionen för karolinska sjukhuset begärt ersättning för den ådragna skadan, har direktionen i skrivelse den 28 oktober 1947 hos Kungl. Maj:t hemställt att viss ersättning måtte tillerkännas Ask. Sedermera har Ask i en den 15 mars 1948 dagtecknad skrift preciserat sina ersättningsanspråk.

Ask yrkar ersättning för det bestående lytet med 6 500 kronor eller alternativt en livränta av 500 kronor per år fr. o. m. den 14 november 1940. Dessutom begär han för åsamkade kostnader och för sveda och värk 1 500 kronor.

Ask, som är statsanställd, har icke fått vidkännas någon löneminskning på grund av sin invaliditet. I ett privat försäkringsbolag har han utfått ett engångsbelopp om 2 000 kronor i invaliditetsersättning, beräknad efter 20 procents invaliditet.

Direktionen för karolinska sjukhuset framhåller, att man i sällsynta undantagsfall måste räkna med nervskador av bestående art vid intramuskulära injektioner. Då den elev, som utfört ifrågasatt injektion, ägt god kännedom om tekniken vid sådana injektioner, anser direktionen att ansvars- eller skadeståndsskyldighet icke bör drabba den, som uppdragit åt eleven att utföra injektionen. Ej heller synes enligt direktionens mening sådan skyldighet böra drabba eleven. Direktionen har under sådana omständigheter icke ansett sig vara skyldig eller befogad att utbetala något skadestånd till Ask, men finner det önskvärt, att någon gottgörelse tillerkännes honom. Med hänsyn till att skadan icke synes ha medfört någon inskränkning i Asks förmåga att fullgöra sina tjänstegöromål vid veterinärhögskolan anser sig direktionen icke kunna ifrågasätta, att livränta skall utgå till honom. Direktionen hemställer, att Ask tillerkännes gottgörelse med förslagsvis 1 000 kronor.

I ett vid direktionens framställning fogat utlåtande av överläkaren vid sjukhusets medicinska klinik, *professorn Nanna Schwartz*, har denna anfört att injektionsskadan vore att betrakta som en ren olyckshändelse. Det vore synnerligen önskvärt, att Ask tillerkändes ersättning.

Yttranden ha i ärendet avgivits av medicinalstyrelsen, statskontoret och riksförsäkringsanstalten.

Medicinalstyrelsen instämmer i vad direktionen uttalat samt anser, att det vid förevarande injektion förlupna felet är av sådan beskaffenhet, att staten såsom utövare av verksamheten på sjukhuset rimligen bör ersätta patienten den lidna skadan.

Statskontoret säger sig icke vilja motsätta sig, att gottgörelse till ett belopp av 1 000 kronor tillerkännes Ask för kostnader samt för sveda och värk.

Riksförsäkringsanstalten uttalar att, därest nervskadan uppkommit till följd av olycksfall i arbete och olycksfallsförsäkringslagen sålunda varit tillämplig å densamma, Ask skulle varit berättigad till ersättning för läkarvård och övrig behandling samt för den ortopediska kängan. Vidare skulle han ha varit berättigad till sjukpenning med kronor 5:50 för dag under de tider efter den 28 februari 1941, han varit sjukskriven i anledning av skadan (enligt utredning av anstalten sammanlagt 96 dagar), dock med avdrag å sjukpenningen jämlikt 10 § andra stycket olycksfallsförsäkringslagen¹ under de tidsperioder, då han varit intagen å sjukhus (sammanlagt 20 dagar). Enär Ask varit berättigad att jämlikt för honom gällande avlöningsreglemente erhålla fri läkarvård m. m. samt oavkortad lön, skulle emellertid i överensstämmelse med bestämmelserna i 11 § olycksfallsförsäkringslagen ifrågavarande belopp icke ha utbetalats av riksförsäkringsanstalten. I fråga om ersättning för kvarvarande men skulle riksförsäkringsanstalten ha fr. o. m. den 1 maj 1941 tillerkänt Ask livränta med 400 kronor för år räknat, motsvarande en nedsättning av arbetsförmågan med 20 procent. Emellertid skulle livräntan med hänsyn till bestämmelserna i 11 § fjärde stycket nämnda lag² icke ha till honom utgivits, enär enligt anstaltens utredning det icke visats föreligga några sådana särskilda förhållanden, som skulle kunnat föranleda att beloppet helt eller delvis borde utbetalas.

Departementschefen. Av utredningen i ärendet framgår, att Ask under vård på karolinska sjukhuset åsamkats en nervskada genom en injektion, som utförts på felaktigt sätt av en sjuksköterskeelev, samt att skadan för Ask medfört vissa kostnader ävensom sveda och värk samt en invaliditet, som av riksförsäkringsanstalten uppskattats till 20 procent. I likhet med direktionen för sjukhuset anser jag att ersättningsskyldighet icke bör ifrågasättas vare sig för den, som givit eleven uppdraget att utföra injektio-

¹ Detta lagrum stadgar att, om den skadade intagits å sjukvårdsanstalt, försäkringsinrättningen äger avdraga högst hälften å sjukpenning, som tillkommer honom.

² Enligt detta lagrum skall livränta, som tillerkänts skadad, för vilken lön är bestämd i författning eller eljest fastställd av statlig myndighet, i regel icke utbetalas, utan skall lönen, till den del densamma motsvarar tillerkänd dylik livränta, anses utgöra understöd på grund av olycksfallet; dock må livräntan utgå om och i den mån särskilda förhållanden därtill föranleda.

nen, eller för eleven själv. Emellertid finner jag starka skäl tala för att Ask likväl bör erhålla viss gottgörelse för den lidna skadan av staten såsom varande huvudman för sjukhuset.

För havda kostnader och för sveda och värk har Ask begärt gottgörelse med 1 500 kronor. De kostnader, som Ask haft i form av sjukhusavgifter och löneavdrag m. m., kunna icke exakt angivas men synas ha uppgått till ungefär 200 kronor. Det torde kunna antagas, att Ask fått vidkännas en icke obetydlig sveda och värk i samband med både injektionen och den senare i syfte att häva eller lindra invaliditeten företagna operationen. I likhet med statskontoret föreslår jag ett sammanlagt belopp av 1 000 kronor såsom gottgörelse för direkta kostnader samt för sveda och värk. Emellertid anser jag att härutöver ersättning bör utgå även för kvarvarande men av skadan. Härvidlag har Ask alternativt yrkat ett engångsbelopp av 6 500 kronor eller en årlig livränta av 500 kronor. Med hänsyn till att invaliditeten icke medfört någon löneminskning för Ask, synes det lämpligast att utgiva ersättningen i form av ett engångsbelopp. Vid bestämmandet av detta belopp skall främst beaktas den ideella skada i form av obehag samt det fysiska och psykiska lidande som lytet måste anses komma att medföra för framtiden. Hänsyn bör även tagas till de extra utgifter, som kunna åsamkas Ask på grund av skadan, t. ex. för nyanskaffning av ortopedisk känga och för bil- och spårvagnsresor utöver vad han som frisk behövt vidkännas. Det av Ask yrkade beloppet för kvarvarande men finner jag dock vara för högt. Såsom en skälig ersättning vill jag föreslå 3 000 kronor.

Då särskilt anslag till nu ifrågakvarande ersättning, tillhoppa 4 000 kronor, icke lämpligen bör anvisas, torde för ändamålet kunna tagas i anspråk det under femte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till Erik Ask må av det under femte huvudtiteln anvisade förslagsanslaget till Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m. utbetalas en ersättning av 4 000 kronor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
K. A. Åkerberg.